

advokatsku diialnist: Zakon Ukrainy vid 05 lypnia 2012 roku // Ofitsiyni visnyk Ukrainy. – 2012. – № 62. – St. 2509.

V. I. Vyshkovska

THE BASIC PRINCIPLES HAVE KEEPING THE REALIZATION OF THE LAW FUNCTIONS

The question of the main tasks of the state in implementing the human rights protection function, despite the importance of their solution, is clearly not resolved by law.

The article attempts to consider this issue through the prism of the functional purpose of law enforcement agencies of Ukraine.

Due to the fact that in its content the human rights function of the state is versatile, multifaceted, for a more detailed study of the essence, significance for society, the place of protection of rights, people in the legal life are obvious need to clarify the main tasks that it performs.

Proceeding from the content of the basic law of our state, we conclude that the main object of human rights protection of the state is a person - her life and health, honor and dignity, inviolability and security. Due to the implementation of this provision an appropriate social effect is achieved, social and public interests are provided.

This thesis is confirmed by the international processes taking place in the modern world and have a pronounced anthropocentric nature.

In turn, in order to protect the rights and freedoms, human security in the state, the constitutional order, sovereignty and territorial integrity, and the economic and information security of the state as a whole must be ensured.

These provisions should be considered as the main guideline in clarifying the main tasks of the state in the implementation of human rights functions, since they clearly identify those values that should be the basis for the existence of a person.

Having analyzed a number of normative legal acts and opinions of scientists in this direction, it was concluded that the obligatory condition for effective functioning of law enforcement bodies is the clear regulation of their activities, as well as the need for a clear distinction between the purpose and the main tasks of the state in implementing the human rights protection function.

Key words: *human rights protection, human rights protection agencies, law enforcement agencies.*

Стаття надійшла до редакції 26.09.2018 р.

УДК 342.951: 336.225.673

Л. М. Белкін, Ю. Л. Юринець, М. Л. Белкін

ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПДВ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ДИРЕКТИВИ 77/388/ЄС, ПРАКТИКИ СУДУ ЄС ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Розглядаються проблеми адміністрування ПДВ в Україні у контексті Директиви 77/388/ЄС, практики суду ЄС та Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ). Критично оцінюється непослідовність української судової практики, яка схильна необгрунтовано відступати від практики ЄСПЛ та перекидати тягар неналежного податкового контролю на сумлінних платників податків.

Ключові слова: *податок на додану вартість (ПДВ), податкова накладна, податковий кредит, Директива 77/388/ЄС, Суду ЄС, ЄСПЛ.*

Постановка проблеми. Податок на додану вартість (ПДВ) вважається одним з найбільш корупційних в Україні [1, 2 та ін.]. Тому закономірно, що у корупційні схеми з ПДВ втягнуті і підприємці, що дає підстави владі покладати на них відповідальність за негаразди з ПДВ [3-5 та ін.]. Нерідко наслідки реальних чи уявних порушень у сфері справляння ПДВ з боку контрагентів-продавців податківці перекладають на сумлінних покупців [6], а українські адміністративні суди цьому потурають [7, 8 та ін.].

Зловживання з ПДВ не є суто українською проблемою, вона притаманна також і податковій системі ЄС [3, 9-11 та ін.]. Згідно із звітом «VAT Gap», у 2015 р. країни ЄС втратили близько 152 млрд. Євро у вигляді ПДВ¹. Однак це не означає, що суди ЄС автоматично покладають відповідальність за це на сумлінних платників податків. Так, юристи Російської Федерації (РФ), яка не заявляє про зближення з ЄС так гучно, як Україна, зазначають (21.05.2009 р.), що у практиці розгляду податкових спорів Судом ЄС вироблено підхід, за яким платник податків не може нести відповідальність за дії своїх контрагентів, які не сплачували ПДВ до бюджету, якщо тільки він «не знав або не мав розумні підстави вважати, що ПДВ не буде сплачено» в бюджет, і ця доктрина знаходить усе більше втілення у правову позицію Вищого арбітражного суду (ВАС) РФ². Зокрема, у п. 10 Постанови Пленуму ВАС РФ від 12.10.2006 р. № 53 «Об оценке арбитражными судами обоснованности получения налого-плательщиком налоговой выгоды» роз'яснена така цілком європейська позиція: «Факт порушення контрагентом платника податків своїх податкових зобов'язань сам по собі не є доказом отримання платником податків необґрунтованої податкової вигоди. Податкова вигода може бути визнана необґрунтованою, якщо податковим органом буде доведено, що платник податків діяв без належної обачності й обережності і йому мало бути відомо про порушення, допущені контрагентом, зокрема, в силу відносин взаємозалежності або афілійованості платника податків з контрагентом»³. Натомість в Україні навіть касаційні суди нерідко відмовляються враховувати позицію навіть ЄСПЛ з цього приводу [8], юрисдикцію якого визнала Україна, посилаючись на «неідентичність обставин». Отже, ці питання підлягають детальному дослідженню.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Порівнянню систем ПДВ в Україні та ЄС присвячена низка робіт [3, 9, 11-14 та ін.]. Зокрема, І. Трубін [14, с. 52] вказує, що саме Угода про асоціацію може стати одним з основних інструментів реформування податкової системи нашої держави. О. Десятнюк [12, с. 15] наголошує, що використання позитивної практики ЄС у сфері ПДВ має виняткове значення для України. Разом із тим, у статті [11, с. 54] констатується, що адміністрування ПДВ є проблемним не лише в Україні, а також і в ЄС при аналогічності цих проблем в ЄС і в Україні. У статті [9] узагальнюються типові порушення у країнах ЄС у сфері ПДВ. Найчастіше шахрайство у сфері ПДВ полягає в тому, що платник цілеспрямовано не подає декларацію про ПДВ або не вказує в ній усі трансакції, що відбулися, та не сплачує ПДВ, належний з усіх трансакцій. «Карусель» має місце тоді, коли постачання товару документально оформлюється по ланцюгу поставки через фірми декількох країн ЄС з поверненням товару у країну походження; при цьому один з учасників ланцюгу в одній із країн не сплачує ПДВ. Іншим шахрайством є «зникаючий платник податку», який: 1) незаконно «вимиває» нарахований ПДВ через здійснення фіктивних операцій

---

¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-3441_en.htm

² <https://www.pgplaw.ru/news/article/ispolzovanie-resheniy-inostrannykh-sudov-pri-razreshenii-nalogovykh-sporov-v-rossii>

³ http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_63894/

усередині співтовариства (симулювання обороту); 2) ухиляється від сплати належного ПДВ через невказування усього або частини обороту в декларації (приховування реального обороту) [9, с. 141]. Зазначений вид порушення дуже нагадує схеми, поширені в Україні, однак у межах ЄС ця ситуація може ускладнюватися відкриттям рахунків у різних країнах [9, с. 141-142]. Дослідження судових наслідків таких дій в ЄС в Україні не проводилося.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ч. 1 ст. 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», українські суди застосовують при розгляді справ Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод та практику ЄСПЛ як джерело права. Отже, застосування позицій ЄСПЛ судами України є безспірно обов'язковим.

Класичним рішенням ЄСПЛ з приводу неможливості перекладати відповідальність за сплату ПДВ з продавця (постачальника) на покупця є рішення від 22.01.2009 року у справі «Булвес» АД проти Болгарії» (заява № 3991/03), де ЄСПЛ наголошував на індивідуальній юридичній відповідальності за податкові правопорушення. Однак це рішення ще не стало керівним для українських судів.

Так, у Постанові Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду (далі – КАС ВС) від 15.05.2018 р. у справі № 817/87/17, адміністративне провадження № К/9901/46296/18 (судді – Ханова Р.Ф., Гончарова І.А., Олендер І.Я.) вказано: «Посилання Позивача на висновки ЄСПЛ у справі «Булвес АД проти Болгарії» є неприйнятними з огляду на те, що висновки у цій справі стосувалися оцінки правомірності дій податкових органів, які всупереч положенням чинного законодавства позбавили платника податків права на отримання податкового кредиту, **хоча останнім виконано всі умови для його отримання**»¹. Ті ж самі аргументи щодо незастосування даного рішення ЄСПЛ ця є колегія суддів наводить у Постанові КАС ВС від 18.09.2018 р. у справі № 802/2231/17-а, адміністративне провадження №№ К/9901/56869/18, К/9901/56970². При цьому поза увагою суддів залишається той очевидний факт, що позивачі (платники) йдуть до суду, коли вони також виконали всі умови для отримання податкового кредиту. Зокрема, такою умовою є гарантія, передбачена абз. 3 п. 198.6 ст. 198 Податкового кодексу України, відповідно до якої *«податкові накладні, отримані з Єдиного реєстру податкових накладних, є для отримувача товарів/послуг підставою для нарахування сум податку, що відносяться до податкового кредиту»*. Ця фраза повинна була б свідчити про намір законодавця зробити податковий кредит покупця «беззаперечним» (безумовним), тобто таким, що в подальшому не може бути підданий сумніву за умови реєстрації податкової накладної в ЄРПН [6, с. 109]. Однак на практиці в українських умовах ця «гарантія» не спрацьовує.

Заради справедливості слід зазначити, що деякі судді визнають правомірним застосування рішення ЄСПЛ у справі «Булвес АД проти Болгарії», як наприклад, у Постанові КАС ВС від 15.05.2018 р. у справі № 870/9721/12, адміністративне провадження № К/9901/2774/18 (судді Шипуліна Т.М., Бившева Л.І., Хохуляк В.В.), де чітко і однозначно визнано, що у справі «Булвес» АД проти Болгарії» ЄСПЛ наголошував на індивідуальній юридичній відповідальності за податкові правопорушення³. Однак така «справедливість» не дуже радує, оскільки означає, що задекларована у судовій реформі 2016 року мета створення єдиної судової практики насправді перетворилася в індивідуальні практики окремих суддів навіть на рівні

---

¹ <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74034950>

² <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/76543377>

³ <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74426812>

Верховного Суду.

Розглянемо справжній сенс рішення ЄСПЛ у справі «Булвес АД проти Болгарії», враховуючи у тому числі витоки його прийняття. Зокрема, у рішенні зазначається¹:

а) на момент виникнення спірних відносин Болгарія не була членом ЄС, але її національне законодавство про ПДВ у багатьох аспектах **відповідало положенням** Директиви Ради ЄС 77/388/ЄЕС від 17.05.1977 р. про гармонізацію законів країн – членів ЄС в частині податків з обороту, яка відома під назвою Шоста Директива про ПДВ, що на той час була основною системою оподаткування ПДВ в ЄС (п. 20 Рішення);

б) у рішенні від 12.01.2006 р. у об'єднаних справах Оптіджен Лтд. (С-354/03), Фулкрам Електронікс Лтд. (С-355/03) і Бонд Хаус Системс Лтд (С-484/03) проти Комісарів Митного та акцизного управління, на запит про видачу попереднього висновку, що був поданий Канцлерським відділом Високого Суду Англії та Уельсу, Сполучене Королівство Великобританії та Північної Ірландії, Суд ЄС постановив, що право на податковий кредит особи зі статусом платника податку (в розумінні Шостої Директиви 77/388/ЄЕС), яка здійснює операції, що є об'єктом оподаткування ПДВ, **не може залежати** від того факту, що у низці поставок, в яку входять ці операції, попередня чи наступна операція є недійсною через шахрайство з ПДВ, про яке платник податку не знав і не міг знати (п. 31 Рішення);

в) в аналогічному Рішенні від 06.07.2006 р. у об'єднаних справах Аксель Кіттель проти Уряду Бельгії (С-439/04) і Уряд Бельгії проти Реколта Рісайклінг СПРЛ (С-440/04) Суд ЄС постановив, що якщо одержувач товарів, що поставляються, є особою зі статусом платника податків, яка не знала і не могла знати про те, що операція, яка розглядається, пов'язана з шахрайством зі сторони продавця, стаття 17 Шостої Директиви Ради 77/388/ЄЕС... повинна трактуватися як така, що **виключає норму національного права**, у відповідності з якою той факт, що операція з продажу вважається недійсною внаслідок протиправних дій продавця, призводить до того, що платник втрачає право на податковий кредит. У даному контексті не важливо, чи є операція недійсною в силу шахрайського ухилення від сплати ПДВ чи будь-якого іншого шахрайства (п. 32 Рішення);

г) враховуючи зазначені міркування, ЄСПЛ визнав, що оскільки компанія-заявник у повному обсязі та вчасно виконала обов'язки з дотримання встановлених Державою – членом Конвенції норм стосовно ПДВ та **не мала засобів для забезпечення виконання податкових зобов'язань постачальником** і не знала про невиконання останнім своїх обов'язків, вона могла правомірно очікувати отримання вигоди від застосування одного із основних правил системи оподаткування ПДВ, а саме – від визнання права на податковий кредит щодо суми ПДВ, яка була сплачена постачальнику (п. 57 Рішення).

Додатково до наведених аргументів наведемо окремі правові позиції рішення Суду ЄС, згаданого у пункті 31 наведеного рішення ЄСПЛ²:

а) покладення на податкові органи зобов'язання наводити довідки з метою встановлення намірів платника податків суперечить цілям створення єдиної системи оподаткування ПДВ, які полягають у забезпеченні правової визначеності та спрощення процедури оподаткування ПДВ в залежності від конкретного характеру розглянутої

---

¹ Цитується за джерелом:

<http://www.krapka.org.ua/%D1%80%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%94%D0%B2%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B4%D1%83-%D0%B1%D1%83%D0%BB%D0%B2%D0%B5%D1%81-%D0%B0%D0%B4-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8-%D0%B1%D0%BE%D0%BB%D0%B3/>

² Цитується за джерелом: <http://nalogoved.ru/art/1317.html>

операції, крім виняткових випадків (п. 45 Рішення);

б) покладення на податкові органи обов'язку брати до уваги намір іншої торгової організації, яка бере (брала) участь у тому ж ланцюзі поставок, та/або ймовірність шахрайського характеру іншої операції в ланцюзі, що мала місце до або після здійснення операції платником, що перевіряється, про що останній не знав та/або не мав можливості дізнатися, суперечило б зазначеним цілям (п. 46 Рішення);

в) кожна операція повинна розглядатися по суті, і попередні чи наступні події не можуть впливати на характер окремо взятої операції в ланцюзі (п. 47 Рішення).

Отже, звичка українських фіскальних органів переоцінювати сутність конкретної торговельної операції з огляду на сумнівну чи уявно сумнівну поведінку контрагентів та/або інших учасників ланцюга поставки, є такою, що не відповідає правовим традиціям ЄС.

Висновки.

1. Розглядаючи спори навколо ПДВ, ЄСПЛ бере до уваги національне законодавство країн ЄС з урахуванням висновків та рішень Суду ЄС. Оскільки рішення ЄСПЛ є прецедентними для України, українські суди повинні брати до уваги правові позиції Суду ЄС.

2. Правові позиції Суду ЄС виходять з того, що право на податковий кредит особи не може залежати від того факту, що у низці поставок, в яку входять ці операції, попередня чи наступна операція є недійсною через шахрайство з ПДВ, про яке платник податку не знав і не міг знати; виключається норма національного права, у відповідності з якою той факт, що операція з продажу вважається недійсною внаслідок протиправних дій продавця, призводить до того, що платник втрачає право на податковий кредит; переоцінка сутності конкретної торговельної операції з огляду на сумнівну чи уявно сумнівну поведінку контрагентів та/або інших учасників ланцюга поставки, є такою, що не відповідає правовим традиціям ЄС.

3. Реальна чи уявна невідповідність норм українського законодавства про ПДВ цим правовим позиціям означає лише недоліки процесу гармонізації українського законодавства з *acquis communautaire* ЄС.

Список використаної літератури

1. Кінах: ПДВ в існуючому вигляді – приклад корупції і криміналізації [Електронний ресурс]. – 14.01.2011 р. – Режим доступу: http://dt.ua/ECONOMICS/kinah_pdv_v_isnuyuchomu_viglyadi_-_priklad_koruptsiyi_i_kriminalizatsiyi.html ; Kinah: PDV v isnuyuchomu viglyadi – priklad koruptsiyi i kriminalizatsiyi [Elektronniy resurs]. – 14.01.2011. – Rezhim dostupu: http://dt.ua/ECONOMICS/kinah_pdv_v_isnuyuchomu_viglyadi_-_priklad_koruptsiyi_i_kriminalizatsiyi.html

2. Єднак О. Нова корупція з ПДВ – руйнують бізнеси [Електронний ресурс]. – 09.12.2017 р. – Режим доступу: https://censor.net.ua/blogs/3038487/nova_koruptsya_z_pdv_ruyinuyut_bznesi ; Ednak O. Nova koruptsiya z PDV – ruynuyut biznesi [Elektronniy resurs]. – 09.12.2017. – Rezhim dostupu: https://censor.net.ua/blogs/3038487/nova_koruptsya_z_pdv_ruyinuyut_bznesi

3. Грицюк А.Г. Перспективи попередження зловживань з ПДВ запровадженням спеціальних рахунків [Електронний ресурс] / А.Г. Грицюк // Форум права. – 2011. – № 3. – С. 178-185. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index ; Gritsyuk A.G. Perspektivi poperedzhennya zlovzhivan z PDV zaprovadzhennyam spetsialnih rahunkiv [Elektronniy resurs] / A.G. Gritsyuk // Forum prava. – 2011. – № 3. – S. 178-185. – Rezhim dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

4. Кулик П. Розмежування понять мінімізації податкових зобов'язань з ПДВ та

ухилення від оподаткування, їх вплив на рівень податкових надходжень / П. Кулик // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки» – 2015. – Вип. 39(1). – С. 146-152; Kulik P. Rozmezhuвання ponyat minimizatsiyi podatkovih zobov'yazan z PDV ta uhiлення vId opodatkuвання, yih vpliv na riven podatkovih nadhodzhen / P. Kulik // ZbІrnik naukovih prats Cherkaskogo derzhavnogo tehnologІchnogo universitetu. Seriya: EkonomІchnІ nauki». – 2015. – Vyp. 39(1). – S. 146-152.

5. Трут Д.В. Вирок за ст. 205 КК України щодо директора контрагента: чи є надія скасувати ППР в судовому порядку? [Електронний ресурс] / Д.В. Трут. – Режим доступу: <http://pres.in.ua/posobnictvi-v-umisnomu-uhilenni-vid-splati-podatkov-inshim-sub.html>; Trut D.V. Virok za st. 205 KK Ukrayini schodo direktora kontragenta: chi e nadiya skasuvati PPR v sudovomu poryadku? [Elektronniy resurs] / D.V. Trut. – Rezhim dostupu: <http://pres.in.ua/posobnictvi-v-umisnomu-uhilenni-vid-splati-podatkov-inshim-sub.html>

6. Логвин А.В. Зареєстрована податкова накладна – підстава та беззаперечне право для формування податкового кредиту / А.В. Логвин // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Право. – 2017. – Вип. 14. – С. 107-114; Logvin A.V. Zareestrovana podatкова nakladna – pidstava ta bezzaperechne pravo dlya formuvannya podatkovogo kreditu / A.V. Logvin // Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu. Serii : Pravo. – 2015. – Vyp. 14. – S. 107-114.

7. Белкін Л.М. Забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади: адміністративно-правовий вимір / Л.М. Белкін. – Ужгород: Бреза, 2014. – 552 с.; Belkin L.M. Zabezpechennya zakonnosti v diyalnosti organiv vikonavchoyi vladi: administrativno-pravoviy vimir / L.M. Belkin. – Uzhgorod : Breza, 2014. – 552 s.

8. Белкін Л. Касаційний адміністративний суд: назва нова, а підходи до судівництва старі / Л. Белкін // Stockworld [Електронний ресурс]. – 31.10.2018 р. – Режим доступу: <https://www.stockworld.com.ua/ru/column/kasatsiinii-administrativnii-sud-nazva-nova-a-pidkhodi-do-sudivnitstva-stari>; Belkin L. Kasatsiyniy administrativniy sud: nazva nova, a pidhodi do sudivnitstva stari / L. Belkin // Stockworld [Elektronniy resurs]. – 31.10.2018. – Rezhim dostupa: <https://www.stockworld.com.ua/ru/column/kasatsiinii-administrativnii-sud-nazva-nova-a-pidkhodi-do-sudivnitstva-stari>

9. Голютяк-Пенкальська М.В. Податкові шахрайства у сфері ПДВ і способи боротьби з ними у країнах Європейського Союзу / М.В. Голютяк-Пенкальська // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. – 2016. – Вип. 40(1). – С. 140-144; Golyutyak-Penkalska M.V. Podatkovі shahraystva u sferі PDV і sposobi borotbi z nimi u krayinah Evropeyskogo Soyuzu / M.V. Golyutyak-Penkalska // Naukoviy visnik Uzhgorodskogo natsionalnogo unІversitetu. SerIya: Pravo. – 2016. – Vyp. 40(1). – S. 140-144.

10. Paul P. Maeser and Volker Halsch. Reform of the VAT System in the European Union. – Berlin: Friedrich-Ebert-Stiftung, 2017. – 20 s. – Electronic access: <http://library.fes.de/pdf-files/managerkreis/13567.pdf>

11. Драгалчук Т.С. Європейські тенденції розвитку адміністрування ПДВ / Т.С. Драгалчук, І.А. Прокопенко // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Экономические науки». – 2017. – № 1(23). Т. 2. – С. 51-55; Dragalchuk T.S. Evropeyski tendentsiyi rozvitku administruvannya PDV / T.S. Dragalchuk, I.A. Prokopenko // Mizhnarodniy naukoviy zhurnal «Internauka». Seriya: «Экономические науки». – 2017. – № 1(23). Т. 2. – С. 51-55.

12. Десятнюк О. Напрямки реформування механізму адміністрування ПДВ у контексті європейського досвіду / О. Десятнюк // Світ фінансів – 2015. – Вип 3. – С. 7-17; Desyatnyuk O. Napryamki reformuvannya mehanizmu administruvannya PDV u

konteksti evropeyskogo dosvidu / O. Desyatnyuk // SvIt fInansIv – 2015. – Vyp. 3. – S. 7-17.

13. Оксенюк О. Адаптація національного законодавства з питань регулювання ПДВ до європейських вимог / О. Оксенюк // Схід – 2013. – № 6. – С. 115-120; Oksenyuk O. AdaptatsIya natsionalnogo zakonodavstva z pitan regulyvannya PDV do evropeyskikh vimog / O. Oksenyuk // ShId – 2013. – № 6. – S. 115-120;

14. Трубін І.О. Напрями вдосконалення правового регулювання ПДВ в умовах реалізації положень Угоди про асоціацію України та ЄС / І.О. Трубін // Фінансове право. – 2014. – № 3. – С. 51-55; Trubin I.O. Napryami vdoskonalennya pravovogo regulyvannya PDV v umovah realizatsiyi polozhen Ugodi pro asotsiatsiyu Ukrayini ta ES / I.O. TrubIn // Finansove pravo. – 2014. – № 3. – S. 51-55;

L. M. Belkin, Iu. L. Yurinets, M. L. Belkin

**PROBLEMS OF ADMINISTRATION OF VAT IN UKRAINE IN THE
CONTEXT OF DIRECTIVE 77/388/EEC, THE PRACTICES OF THE COURT OF
THE EUROPEAN UNION AND THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS**

*The problems of administering VAT in Ukraine in the context of Directive 77/388 / EEC, the practice of the EU court and the European Court of Human Rights (ECHR) are considered. The inconsistency of Ukrainian judicial practice, which tends to unjustifiably deviate from the practice of the ECHR, and shift the burden of inadequate tax control on conscientious taxpayers, is critically evaluated. Conclusions are made, that, when considering disputes over VAT, the ECHR takes into account the national legislation of the EU countries, taking into account the conclusions and rulings of the EU Court. Since ECHR decisions are case law for Ukraine, Ukrainian courts should take into account the legal position of the EU Court. The legal position of the Court of Justice is that the right to a tax credit of a person can not depend on the fact that in a number of supplies, which includes these transactions, the previous or subsequent transaction is invalid because of fraudulent VAT, which the taxpayer does not knew and could not know; the rule of national law is ruled out, according to which the fact that a sales transaction is considered invalid by the seller's wrongful acts leads to the fact that the payer loses the right to a tax credit; the reappraisal of the nature of a particular trading operation in view of the questionable or implicitly questionable behavior of counterparties and / or other participants in the supply chain is such that it does not comply with the legal traditions of the EU. The real or imaginary non-compliance of the norms of the Ukrainian VAT legislation with these legal positions means only the shortcomings of the process of harmonization of Ukrainian legislation with the *acquis communautaire* of the EU.*

Key words: value added tax (VAT), tax bill, tax credit, Directive 77/388/EEC, EU Court of Justice, ECHR.

Стаття надійшла до редакції 30.10.2018 р.